

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ЗАКАРПАТСЬКОМУ УГОРСЬКОМУ ІНСТИТУТІ ІМЕНІ ФЕРЕНЦА РАКОЦІ II

1. Система забезпечення якості вищої освіти

Система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із *внутрішньої та зовнішньої систем.*

Система *внутрішнього* забезпечення якості – загальна політика, стратегія і процедури забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у закладі вищої освіти, розподіл відповідальності за удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості, що передбачає низку завдань, заходів і процедур, моніторинг та аналіз результатів діяльності на всіх рівнях організаційної структури ЗВО, в тому числі щодо забезпечення якісного здобуття знань, навичок та інших компетентностей відповідно до стандартів вищої освіти та стратегічних цілей даного ЗВО.

Стаття 16 Закону України «Про вищу освіту» передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;
- 9) інших процедур і заходів.

Внутрішня (внутрішньоінститутська) система забезпечення якості вищої освіти закладу вищої освіти приватної форми власності «Закарпатський

угорський інститут імені Ференца Ракоці II» (далі – ЗУІ) розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», вимог щодо діяльності закладів вищої освіти Міністерства освіти і науки України, Рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості та досвіду вітчизняних і закордонних ЗВО. Ця система має на меті створення алгоритму постійної інституційної уваги до якості вищої освіти, включно з переглядом і покращенням навчальних курсів та освітніх програм.

Внутрішня система забезпечення якості вищої освіти ЗУІ спирається на унікальну внутрішню культуру ЗУІ, його місію, традиції, відповідну політику якості, взаємоповагу і довіру між усіма членами інститутської спільноти.

В ЗУІ створена спеціальна структура, яка відповідає за всю систему забезпечення якості вищої освіти. Ця структура має *не контролюючі*, а перш за все – *сервісні* функції. До структури забезпечення якості вищої освіти входять:

- Рада із забезпечення якості вищої освіти;
- Відділ моніторингу освітнього процесу;

Рада із забезпечення якості вищої освіти дорадчо-консультаційний орган у сфері забезпечення якості вищої освіти. Рада модерує всі необхідні процеси, готує рекомендації для прийняття необхідних рішень на всіх рівнях управління ЗУІ, проводить методичну роботу.

Відділ моніторингу освітнього процесу збирає та аналізує інформацію щодо освітнього процесу, її якості, результати.

Контроль за спеціальною структурою, яка відповідає за всю систему забезпечення якості вищої освіти, безпосередньо здійснює проректор з наукової роботи та питань якості освіти.

Оскільки забезпечення якості вищої освіти виступає завданням для цілої громади та всіх структурних підрозділів ЗУІ, відповідно професорсько-викладацький склад, здобувачі вищої освіти, представники адміністрації і допоміжних служб – всі розділяють відповідальність за якість в рамках своїх повноважень.

Кінцевою метою всіх процедур внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є перегляд (в разі потреби) і покращення освітніх програм та навчальних курсів (дисциплін). Ці процеси мають відбуватися з участю науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти і працевдаців (стейкхолдерів).

2. Основні елементи системи:

- наявність затверджених освітніх (освітньо-професійних) програм (за наявністю галузевих стандартів вищої освіти);
- наявність затверджених у встановленому порядку навчальних планів, робочих навчальних планів, графіку навчального процесу (для всіх форм навчання);
- наявність пакету навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін (робочих програм дисциплін та/або силабусів дисциплін; методичних вказівок до виконання лабораторних, практичних, семінарських робіт; курсових робіт; самостійної та індивідуальної роботи, кваліфікаційних робіт, тощо).

3. Контроль якості навчального процесу здійснюється:

- викладачем освітнього компоненту (навчальної дисципліни) – через поточний і підсумковий контроль;
- завідувачем кафедри;
- радою із забезпечення якості вищої освіти;
- відділом моніторингу освітнього процесу;
- студентським відділом;
- відділом сприяння та моніторингу працевлаштування студентів і випускників;
- проректорами;
- Вченою радою ЗУІ.

3. Види контролю внутрішнього забезпечення якості освіти.

3.1 Вхідний (стартовий) контроль – визначає початковий рівень та ступінь диференційованості компетенцій у академічній групі з метою забезпечення максимальної індивідуалізації викладання. До цього виду контролю залучаються всі академічні групи першого курсу навчання здобувачів всіх спеціальностей за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти. Анкетування студентів першого курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводиться з метою аналізу ключових компетенцій здобувачів вищої освіти. Терміни проведення контролю визначаються наказом ректора ЗУІ.

3.2 Поточний контроль – оцінювання компетентностей, рівня знань, умінь та навичок студентів, що здійснюється в ході навчального процесу шляхом проведення усного чи письмового опитування, контрольних робіт, тестування, колоквіумів, виконання та захисту лабораторних робіт тощо. Поточний контроль у процесі навчання забезпечує зворотний зв'язок студент–викладач. Цей контроль на рівні викладача проводиться з усіх видів занять та є самооцінкою ефективності його праці. Завідувач кафедри контролює хід навчального процесу та виконання контрольних заходів. Кафедра здійснює поточний контроль перевіркою ходу навчального процесу, виконання планів проведення контрольних заходів, графіків виконання курсових робіт, ходу підготовки кваліфікаційних робіт. Підсумки такого контролю обговорюються на засіданнях кафедр.

3.3 Підсумковий контроль – посеместрово проводиться у вигляді перевірки та оцінювання компетентностей студентів за кредитно-трансферною системою, захисту курсових робіт, заліків та іспитів. Проведення підсумкового контролю регулює «Положення про організацію освітнього процесу в ЗУІ» (https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2021/09/orh_osv_proc_zui_2021.pdf). Підсумки такого контролю обговорюються на засіданнях кафедри, навчально-методичної ради та Вченої ради ЗУІ.

3.4 Контроль залишкових знань – контролем засвоєння компетентностей, знань, умінь та навичок і може проводитися при акредитаційній експертизі спеціальностей, освітніх програм або закладу в цілому з метою оцінки рівня підготовки здобувачів вищої освіти. Контроль залишкових

знань, як правило, проводиться на основі виконання ККР, які розробляються кафедрами з відповідних навчальних дисциплін. До цього виду контролю залучаються всі академічні групи студентів спеціальностей, які акредитуються, з 2-го по останній курси.

3.5 Ректорський контроль – якості підготовки здобувачів вищої освіти за освітніми компонентами (навчальними дисциплінами) є статистичним аналізом результатів оцінювання здобувачів вищої освіти на основі екзаменаційних сесій кожного семестру та оприлюднюється за посиланням <https://kmf.uz.ua/wp-content/uploads/2021/09/rezultati-ocinjuvannja-zdobuvachiv-vishhoi-osviti-na-osnovi-ekzamenacijnoi-sesii-ii-go-semestru-20202021-n.r..pdf>. До цього виду контролю залучаються академічні групи студентів всіх спеціальностей. Результати контролю обговорюються на засіданнях кафедр та Вченої ради ЗУІ.

3.6 Вихідний контроль (Атестація) – визначає рівня розвитку ключових компетентностей здобувачів освіти на кінці навчального процесу у формі анкетування студентів першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівня. Формою вихідного контролю може бути кваліфікаційний іспит та/або захист кваліфікаційної роботи, якщо передбачається освітньою програмою. Основна мета кваліфікаційного іспиту та/або захисту кваліфікаційної роботи – визначення рівня набуття результатів компетентностей, передбачених освітньою програмою.

4. Завідувач кафедри здійснює контроль за якістю навчального процесу:

- перевіркою підготовки викладачем робочих програм та/або силабусів дисциплін відповідно до вимог МОН України та внутрішніх положень, формування комплексу навчально-методичного забезпечення кожної дисципліни кафедри;
- відвідуванням протягом навчального року всіх видів занять: лекцій, практичних та лабораторних занять, семінарів тощо (відвідування занять кожного викладача проводиться відповідно до графіку);
- проведенням відкритих занять викладачами, які обговорюються на засіданнях кафедр;
- організацією опитування студентів щодо якості викладання освітніх компонентів та щодо прозорості і об'єктивності викладання і оцінювання;
- регулярним моніторингом та переглядом освітніх програм у співпраці із внутрішніми та зовнішніми стейкхолдерами;
- перевіркою планів виконання навчальної, навчально-методичної, організаційно-методичної роботи.

5. Загальний контроль здійснюють:

Безпосередній контроль за діяльністю Відділу моніторингу освітнього процесу здійснює проректор з навчально-методичної роботи.

Відділ моніторингу освітнього процесу здійснює контроль шляхом перевірки організації навчального процесу кафедрами:

- формування навчального навантаження кафедр, якість розподілу навантаження між викладачами;
- перевірки відповідності науково-педагогічних працівників Ліцензійним вимогам;
- запровадженням регулярного системного рейтингового оцінювання науково-педагогічних кадрів з метою накопичення статистичної інформації про динаміку розвитку кафедр та підрозділів, створення умов для здорової конкуренції у професорсько-викладацькому колективі, забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти;
- регулярного контролю дотримання розкладу занять викладачами і студентами кафедр;
- відвідування відкритих занять викладачів;
- контролю дотримання вимог до документаційного оформлення результатів поточного та підсумкового контролю;
- заслуховування регулярних звітів завідувачів кафедр на Вченій раді;
- перевірки готовності навчально-методичної документації згідно номенклатури справ кафедр.

Відділ моніторингу освітнього процесу здійснює контроль через перевірку:

- наявності затверджених у встановленому порядку навчальних та робочих навчальних планів із кожного напрямку підготовки та спеціальності;
- виконання затвердженого у встановленому порядку графіку навчального процесу;
- відповідності змісту навчальних планів і навчальних програм та/або силабусів вимогам галузових стандартів та Державних стандартів вищої освіти;
- наявності робочих програм та/або силабусів із дисциплін та відповідності їх чинним вимогам;
- відповідності розкладу занять затвердженим планам та програмам;
- комплектності і достатності навчально-методичного забезпечення з дисциплін (методичні вказівки, конспекти лекцій, настанови до виконання семінарських, практичних та лабораторних робіт, самостійної та індивідуальної роботи тощо);
- дотримання вимог до документаційного оформлення результатів поточного та підсумкового контролю;
- навчально-методичного забезпечення всіх видів практик, передбачених навчальними планами, дотримання всіх вимог до комплекту їх документаційного забезпечення;
- навчально-методичного забезпечення проведення підсумкової атестації за всіма освітньо-кваліфікаційними рівнями відповідно до галузових стандартів, дотримання всіх вимог до комплекту документаційного забезпечення атестації;
- забезпечення академічної доброчесності;
- підвищення кваліфікації (професійний розвиток) викладачів;
- на засіданнях Вченої ради ЗУІ не рідше одного разу на навчальний рік розглядаються питання про якість навчального процесу в ЗУІ.

Рада із забезпечення якості вищої освіти організує опитування:

- студентів щодо якості надання освітніх і інших послуг закладом вищої освіти та її інфраструктури;

- випускників;
- працедавців;
- науково-педагогічного персоналу;
- інших працівників.

Також Рада із забезпечення якості вищої освіти організує регулярне рейтингове оцінювання науково-педагогічних працівників ЗУІ.

До функцій ради забезпечення якості вищої освіти входить також і аналіз, оцінка навчально-методичних розробок, які складені науково-педагогічними, педагогічними працівниками ЗУІ та рекомендація їх на затвердження Вченій раді.